

August Strindberg

INFERNO

Wg. "Oja"

Teatr Polski w Szczecinie

Dyrektor i kierownik artystyczny

- Andrzej Rozłek

Kierownik literacki

- Jadwiga Wilińska

Teatr Odnaleziony Małalem Komisji Edukacji
Narodowej

August Strindberg

INFERNO (org. "Ojciec")

premiera: Zygmunta Lanckiego

Reżyseria: Zbigniew Kiebel

Scenografia: Michał Czarnaw

Muzyka: Zbigniew Barwiński

premiera: lata 1981.

August Strindberg

Inferno

(wg "Ojca")

Obsada: Rotmistrz - Zbigniew Hamont
Laura, jego córa - Danuta Chudzińska
Doktor Östermark - Tadeusz Czechowicki
Berka, ich córka - Lidia Bartnick
Pastor, brat Laura - Grzegorz Marchwicki
Margot, starsza siostra Rotmistrza
- Maria Bełkowska
Najd. żołnierz z pułku Rotmistrza
Ordonans - Włodzimierz Kubat
Stojący - x x x

Iuspicienc : Helena Ponorek
Sufler : Boata Pfeiffer

Tac. infernus - piekielny, równie kraina zamartwych
ut. inferno - piekielny
- część 1 / r. 1300/ „Boskiej Komedy” Dantego
- tytuł autobiograficznego utworu A. Strindberga /1896-8/
infernus - piekielny pochadzący z piekła, mający
związek z piekiem, należący do piekła,
stosując okropny.

„Inferno jest bowiem między innymi opowieścią o
uawroceniu. Jego oryginalności leży w tym, że nie mówią
o stanie, który się był dokonany, ale zawsze wiecza
z perspektywy pewności, a tak wykłada pisząc się o uawroceniu.
Jest opisem drogi umysłu religijnie zorientowanego
na uawrocenie, ukazując przygotowanie się do aktu premiany,
ale konkretnie raczej na zacieśnionej, a nie dokonanej akceptacji
wierzy. Bohater „Inferna” przejawia swoje piekielne ani
przechrystiańskie nieprzystające tego, co mu się
przydarza; dokonuje też przerwy w myślku zrozumienia.
Wielkie mroże, intuicje, halucynacje, deliryjne snu są
dla niego warunkiem maturalnym do zdobycia prawdziwej
wiedzy o sobie samym i o innych.

W „Infernie” Strindberg wypróbował nowe formy,
odpowiedające nowym treściom, które wprowadził do
swiej twórczości. „Inferno” jest bowiem nie tylko
autobiografią, powieścią, jest również poematem
prosa. Doświadczenie zdobyte przy jego pisaniu
postawiło jemu ukrótkę, w roku 1898, do
napisania dwóch części trylogii dramatycznej
„Do Damaszku”, [...]”

Lectr. Sokoł, August Strindberg
Klasycznej literatury XX wieku,
Warszawa 1981

"Zaprawdę jesteś śmiert wypełniony po
ogni czasem,
chciwością, obiązkiem, łagiem, udarżą, okrucieństwem,
zbrodnią, wojując i bermadując uaderież, a więc śmiert
w kierunku twarzy, nie jest dla ciebie pięknem, to co
dla ciebie jest piękno? Zaprawdę jesteś ty sam nie
jestes pięknem, to kto jest pięknem? Powiesz:

"Drudzy są pięknem; piękno - to drudzy".
Powiec taka, ale dowiesz się, że każdy Szatan tak
misi. Od kogo o tym dowiesz się? Pełnym od
siebie."

Edward Stachura, "Oto" Twórczość 1/1980

"Są ludzie - ja wykłonam w swoim bezwulgodzeniu
egoizmem. Rozpoznaj ich moim po tym, że wszystko,
czyż dotknę, a zatem co, nas ciemna, mierzą
się w obrębie ich dotyku, w możliwości z tym
dotykiem styku - określają się wszelkie czyn
pioruniejskie, nieczyste, zarazione plągastwem
i quiże w sposób unijny lub bardziej odrażający.
Z tych ludzi bione się wielu z tych, którzy
robią wielkie karniny: militarne prawoderycze, tyraniczne
jednostki - kultowe, idole, romansowe, artystyczne,
manieryczne i te same podobne i te same podobne.

O, rukotwórcze potkaństwo ludzkiej duszy.
Nie poznawszy siebie, nie poznawszy się sobą - zaprawdę
nigdy sama i Piękna nie wyjdzieš."

Edward Stachura /Tomasz/

Jak to się dzieje,
że podówczas
dla Kogoś, że przyjęcia zmienia się we
wrogość, że tzw. mitosów zmienia się
w nienawiść lub w złośliwość Stopp
Niesmaku pragnionego zatem i mitosów
, i temu podobne?

Nie zmienia się. Podówczas i pogarda,
przyjęcia i wrogość, tzw. mitosów i nienawiść,
i temu podobne - wszystko jest tym samo.
Dwa na przeciwległych wogach i stojące
się od góry przypadkowego podniosła.
zmarszczone stuptki nazu podporządkowane temu
budowle: Znajdują parę ludzkich uszu, uszu'
nieuchronne egocentryczne, nieuchronnie
zawoływanie, a zatem nieuchronnie
Kupieckie, handlowe, handlowe, handlowe,
charakterystyczne, niedobitkowe i "mniej"
lub bardziej nietrwałe."

Edward Stachura, "Oto"

Twórczość 1/1980 -

'Nie wystarczy powiedzieć, że dzieło Strindberga jest "postaniem". Znajduje się ono na marginesie wszelkich konwencji literackich. Tem uznawany intrygujający, którego inteligencja przewyższa sobie stopniowo najbardziej rolegi kultury, nie ma nic z intelektualistą. Karta z jego księck jest projekcją tragicznego przeszego doszczętnienia. Jego dzieło to jedynie ciągłe starodectwo, wyznanie cierpienia tajemnego i dusiacego, które domaga się wykrycia. Wytrzeszczono ono z niego jak Konga. Strindberg nie znosi naiwni i pofałdkiw. Unosi jednakże kochac' lub uznaczenie. Wszystko jest w niego niecieplawe, gwałtowne i uagie. Wszystko - same i jego pasje obronów przejęcia ciemny, się instynktu. Niestronkowe powstaje on przeciw poeczytności ideologii, charakterów, barier. A ten jego głos ochrypięgo i misionegó, uabawnicięgo powstrzymywany, namigtności i oburzeniem nie da się nastąpić. To właściwe wołanie wraszcza się, nieustające i panuje nad całym stuleciem, wyprzedzając wszelkie wstępny naszych czasów.'

Roger Martin du Gard, cytowane wg.
„Heddelanden från Strindbergssällskippet”
styczeń 1999.

Intensywność przebywania, świadomość wieuchowanych konfliktów w jakie popadają ludzie jui tylko ostatecznie, że cywilizatorianin Strindberga nie skazuje inspirować dla dramatopisarza. Odkrywanie on konkreto wezwano napisanie maledy soba i świętem, który edzielić się osiągnąć go "atakowej". Czyż niezwykłość pojmuwać jako dramatykę walkę przeciwko, walkę dotyczącą maledy ludzimi o dominację i władzę, "walkę mierzącą", jak ją określił w esejach pod takim właśnie tytułem ze zbioru Biwisekcje /Vivisektioner/, wreszcie walkę pici. W święcie ludzkim konieczność ewentualnego stoczenia skojarzona została z odgrywaną rolą, skrywaniem się za poszczy, maski, kostiumy. A zatem świat ów pojmowany jest jako teatr, może lepiej cyrk, na którego arenie walczące z sobą ber przedunie ziemsta ludzkiego gatunku. Taka wiejska świątka leżą w podstawie teatralności dramaturgi Strindberga, co zresztą weźmie się, że wszystkie jego dramaty ukazują ludzi zderzających się uznaniem i walcząccych ze sobą.

Członek Strindberga święta się nie tylko ze swoim bliźnim ale również z Bogiem; "mocami" /"makterna"/. Strindberg nigdy nie określił bliżej czym są one "mocce", odkrywanie wszakże ich istnienia i potęgi, entuzjazm w tym

okresie swojego życia, który znany jest jako „Przeys Inferna”. Wszelkie formy tej powszechnej walki fascynują Strindberga i jego sztuki składają się określone jako próby wydobycia ze światu różnych jej aspektów, ukrytych dla nieznajomionego oka. W świecie sciencej się że solo, nie tylko ludzie, ale także światło i mrok, niewiary i wątpliwość, dobro i zło, piękno i brzydka. Nierozdzielnosc tych i podobnych par opozycji stanowi o istocie kontrastowości.

W swojkich intensywności i bezlitosnej otwartości Strindberg eksponuje w dramatach konflikty świata. Częstości najdrobniejsze wydarzenia i przyciącia tworzącego w nim nieproporcjonalne echo i prowadzące do napisów i punktów...)

W wielu miejscach w większości postaci, nawet jeśli nie ustanawiają się z nimi w sposób skrajny, zanudzających radości radosnego domotyriszana. W wydanej w 1903 r. książce "Semiotyki" /Eusem/ tak pisali o tym:

"Były, a były rodzący się światem wszystkich ludzi, których opisuję, szczególne typy, których są

że szczególne, zły ze świata, dobry z świata, współczesny z mojej wnętrzej osobowości i mniejs przerasta dzieci, kobiet i starych, jestem królem i zbrojkiem, posiadaczem ziemi i władzy, jestem tyranem i uciekającym przed tyranem; podzielam wszystkie opinie i wyrażam wszystkie religie; żyję w każdej chwili i nawet przestaje być. To jest stan, który ponosi mi się nie do opisania."

Lech Sekiś, August Strindberg,
Klasyczna literatura XX wieku
Warszawa 1981

Gi wszyscy, który drzisiaj wiecie,
że człowiek nie jest niczym
więcej niż jego życie, mając orego
nauczyć się i co skłonić z
dramaturgią Strindberga.

Wszyscy nas ono wprowadzają na scenę
problemów, które kształtują
osobowość, konflikty. Które modelują
i niesiągają ludzi, przeiywującego je. [...] To
to, orego skutkuje w jego dziele,
to teatr wolności."

Jean Paul Sartre

— Strindberg var „fordringsägare”,
/ Strindberg var „vikenyt” /

Dagens Neheter 2 28.1.1949 v.

"Czyż się jak gdybym szedł we śnie, jak gdyby
fantazja i życie łączyły się w jedno. Nie wiem
czy „Opis” jest tworem wyobraźni, my też to
moje życie, ale przejmowane, że w najbliższym
przesiedle, w określonym momencie, stanę się to
alla mnie jasne, i wówczas pojawię się w scenerii
i udowuję suwiance albo powiem,

suniebojsce.

Niestandardowe pisownie przekształcione
w życie życie
w życiu

lifestyle

August Strindberg

w liście do Axelina Lundegarda

2 12 listopada 1887 v.

"W „Ojcu” Strindberg świadomie podejmuje stary temat tragicznego Agamemnona i Klitemnestry, wyrażający, zatrąca w jego interpretacji, jedy poparcia argumentów argumentów z artykułu La farque'a nienawiści ojca dla męża, kobiety do mężczyzny. Odniesienie racjonalne do tragedii greckiej, jak do naturalizmu tłumaczą prostotę i banowość ojca tematu. Strindberg zachowuje jednościoraz akcji dramatycznej: Szatak rozwija się w okresie dwudziestu czterech godzin; miejsca - nie dzieje się w jednym pokoju; akcja, która skupia się na kwestii ojcostwa i e myj konsekwencje rozwija; Szatak wreszcie ogranicza się do zaledwie osiemnastu postaci. Aigistos, Kochanek Klitemnestra, zabija powracającego do Argos jej męża, Agamemnona, Larym natomiast dokonuje zabójstwa na osobie męża bezpośrednio, ale nie zatrzymując się przed doprowadzeniem go do rozpoczętych szaleństw i śmierci. Walka o władzę nad dzieckiem toczy się między rożniących się instynktami kobiet i mężczyzn niepojętnego rodaju: /intelektualist/ Roturista jest autentycznym ucenionym i wyróżnionym. Zajęcia Roturistka są mądrze - nauka i wojsko. A zatem u wafce z kobietą wega i definitelywnie przegrywa intelekt i miłość".

Lechu Sokoła, August Strindberg,
Klasycy literatury XX wieku, Warszawa 1981

Hanna Baciewicz

Wreszcie wiedzieć

Żeby wreszcie wiedzieć
ile w nas przebyły
ile par
do którego punktu
jestesmy sobi
gdzie ogranicza
Który przednaczył
tak niedoraczenie?

Czy kiedyś nam się uda
Podobać się - wiedzieć
o nas samym? -
oto patrząc w lustro
- w którym jesteś - szepczą
w sioalach tyły odwraza
ale może i skryte litość?
gdzie ostarczam siebie
tym w tym całym
nie właściwej pokory?

Czy mogę do siebie
odnosić obyczaj
który nam precji w sobie
Kiedyś w nas
faktie orionek
na piedestale.

w repertuarze:

Scena Dzieci:

Emil Zegadłowski - Lalki i książka

Lucjan Rydel - Betlejem polskie

Jan Drda - Igryski i dialekty

Scena Młodzieży

Sylwester Woroniecki - Upadek Bruna
wg. "622 upadek Bruna" S. I. Witkiewicza

Inferno wg. "Ojca" - A. Strindberga

w przygotowaniu:

Scena Dzieci

W. Gombrowicz - "Inne kolorystka Burgunda"

Stanisław Wyspiański

"Wesele"

Kierownik Biura Obsługi Widów - Danuta Haudelta
Organizator pracy artystycznej - Bożenna Siebel
Sekretarz literacki - Halina Kowina
Kierownik techniczny - p.t. inż. Lech Smoleński
Referent techniczny - Roman Goliński
Kierownictwo pracowni: malarskiej - Mieczysław Tarczynski,
krakowskiej dramatycznej - Anita Kaczmarska,
krakowskiej muzycznej - Stanisław Kaczmarski,
peruksiarstwa - Jadwiga Rzepińska
ślusarskiej - Andrzej Poroński,
stolarskiej - Zygmunt Czarnek,
stewelskiej - Jan Szymański,
tapiarskiej - Władysław Jutkowiak
Brygadier sceny - Tadeusz Ciecierski
próby elektryczne - Janusz Kijan
operator dźwięku - Krzysztof Bogarek
operator scenerii - Robert Skrzypczak

Opracowanie graficzne programu
i projekt plakatu

Andrzej PAŁGOWSKI

Redakcja - Zbigniew Wróbel

Redakcja techniczna - Wacław Karsner

Cena programu 25 zł.

Teatr Polski w Szczecinie.